

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VAR.)
Telefon szám 16.

Felelős szerkesztő: **SOÓTHY GYULA.**
LAPTULAJDONOS

AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — — — — — 8 kor
Félre — — — — — 4 „
Negyedre — — — — — 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

In hoc signo vinces.

313—1913.

Nagy Konstantin császár háborúra készült. A győzelem vagy esetleges vereség gondolataival foglalkozott. Ekkor a keresztnek jelét látta az égen ez irással: „In hoc signo vinces”.

A császár megértette az Ur akaratát. A kereszt lett a katonák jelvénye és a császár győzött ellenségei fölött. Azóta ezerhatszáz esztendő téit el. És a katolikus egyház az ezerhatszázadik esztendő múltán világra szóló ünnepeket rendez. Bizottságok lázas tevékenységet fejtenek ki. Bíborosok, püspökök fira-doznak. A hívők ezrei és százezrei rándulnak Rómába, hogy megnézzék a „Ponte molle”-t, hol 16 száz esztendővel ezelőtt a kereszt diadalt aratott.

A kereszt diadala után Konstantin császár kiad egy rendeletet és egyszerre megszűnik a keresztények üldözése, megszűnnek a máglyatüzek és a vadállatok már nem a keresztények vérét isszák. Ennek a rendeletnek megjelenése

meghozta a békét, biztosította az egyház szabadságát.

Igaz, a milánói rendelet nem adott az egyháznak szabadságot, hiszen az Egyház Krisztustól nyerte szabadságát, hanem csak biztosította az Egyház szabadságát, mégis örömmenpet ül az anyaszentegyház, mert a szabadság anyja örül a szabadság biztosításának.

Azonban az egyház a nagy jubileummal nemcsak egy megnyert csata emlékét, nem csupán egy rendezel megjelenésének ezerhatszázadik évfordulóját ünnepli, hanem ünnepli magának a szent keresztnek diadalt, melyet az elmúlt 16 száz éven keresztül szüntelenül aratott.

„In hoc signo vinces”. Ezt írta az egyház is százlóvivői szívébe és azok elmentek az egész világra, hogy megkereszteljenek minden népeket.

„In hoc signo vinces.” Ezt írta az egyház tudósai szívébe és azok megtanították Európa népeit, felnevelték, műveltették.

„In hoc signo vinces”, ezt írta az egyház művészei szívébe és azok alkottak műveket, a melyeket még utánozni sem

tud a kereszt zászlója alól hitványan megszökött törpe nemzedék.

„In hoc signo vinces”, ezt írta az egyház törvényhozói szívébe és a társadalom törvényeiből egyszerre száműzettek az emberi méltóságot lealacsonyító törvények.

„In hoc signo vinces”, ezt írta az egyház a kultura zászlójára és a keresztény kultura annyi szerencsétlenség, annyi háború, annyi nyomorúság és szenvedés után mindig fölemelte, előbbre vitte a népeket. A kereszt jele volt a haladásnak, a fejlődésnek, a szellem ébredésének éltetője, s ahol a népek megfiosztották magukat ez éltető erőből, ott maga a haladás, a fejlődés s velük együtt a nép vallotta kárát.

S ma, ezerhatszáz esztendő múltán mit tapasztalunk? Ma sokkal kevesebb a keresztnek ellensége, de mégis oly nehéz a kereszt diadala. Ma már az emberek még abba is belefáradtak, hogy ellenkezzenek. Épen csak hogy élnek minden terv, minden cél, minden ideál nélkül. Lesz-e vajjon ez elíásult nemzedéknek, e lelkesedni nem tudó, dolgozni nem akaró

Névtelen levelek.

Egyszer lélekezőknek neveztem őket. Ma is megvagyok elégedve e hasonlattal. Mi egyebek volnának ők, kik időnként fel-feltűnnek a társadalmi életben?! Leginkább a kis városok réme, büne, betegsége a névtelen levél. Falun nem ismerik. Ott nyiltabb a szív, esziszolatlanabb a beszédmodor: kibeszélik, kikiabálják egymásról az emberek, amit tudnak. Viszonzásul felgyujtják egymásnak a csürét, beverik a koponyáját, kibékülnek a korcsában s rendben van a dolog. Alattomos lélekező, nem igen akad a nép között. Ha elég okosnak érezném magamat lélektani megállapításokra: ezt a körülményt összefüggésbe hoznám a nép foglalkozása és a szabad természet hatásával.

A nagy város társadalmi szintén csak elvélve ismeri a névtelen leveleket. Ennek is egyszerű a magyarázata. Széttagolt, sokoldalú ott az élet. A kis város társadalmi levegőjében nevelkedik fel Isten tudja hányféle lelkibacillus, amely hihetetlen gyorsasággal fertőz.

Néha évekig eltűnnek a névtelen levelek Csend van. Szóbeli pletykákban enyhülnek meg a szívek. De ha egyszer

feltűnik egy városkában az első névtelen levél, csak úgy zúdul utána a többi. Egy ember nyomorult, vérszegény agyából kerülnek-e ki, vagy tényleg lelkijárvány, mely hűnösen, izgatón vonzza példájával a gyöngö jellemet, a vallás és műveltség nélküli lelkiszegényeket: azt sohasem lehet kideríteni! Tény az, hogy bekopognak minden házhoz. Külső ismertető jel: egyenes, álló, vagy nagyon balra dült írás. Még gyakoribb a nyomtatott betűk utánzata. Olyan is akad, aki újságokból kivágott nyomtatott betűket ragaszt egymás mellé. Félíti ám a bőrét az illető! Azonban mégse bízzék nagyon, mert valami hihetetlenül bolond semmiség oly könnyen elárluja!

Ennyit a levelek külsejéről. Belső tartalma? Kicsiny, szűk korlátok között mozog. Becsületet temet, boldogságot rombol, vádel, gyanúsít, figyelmeztet. Az aláírás is utajdém egyforma. „Egy névtelen” N. N. „Jóakarója”, „Egy jó barát”, „Emberbarát”, „Lelkitesztvére”, „Lelkironkon” stb.

A nyílt, becsületes, tisztalelkű ellenfél, határozottan hasznunkra van. Szélesbíti látásunkat, bővíti egyoldalú ismeretünket, felhívja figyelmünket, mert hiszen másféle igazságok is vannak ám,

mint a melyet mi látunk. Nyílt lelkű, nemes ellenfél, kinek tiszta jelleme meg nem engedett eszközöket visszavet a mérkőzésben: mindig nevelő és erősítő hatással van a lélekre. Nem szabad attól félni. Egyáltalán meg kell szoktatni arra már a gyermeket, hogyan kell fogadnia, ha más véleménnyel találkozik. Tiszteletben tartani és megpróbálni az illető nézőpontjáról nézni a dolgokat. Nemes jellemek között ritkán támadnak oly félreértések, melyeket finom, békés úton elintézni ne lehetne. Ha nem lehet bizonyos, hogy az egyik fél meg nem engedett eszközökkel élt.

Névtelen levelek írójával szemben, mindenki tehetetlen. A szó szíven talál, sebez. Az már e hitvány eljárás logikája. Ha százszor, ha ezerszer biztos is benne az illető, hogy a névtelen levél tartalma teljes lehetetlenség: akkor is ott marad a fullánk a szívében, a szomorúság a lélekben: miért írták? Miért?! Mert a jellem és szándék alávaló, szomorú, erkölcsileg beteg. Művelt lelkű férfi vagy nő, sohasem írhat névtelen levelet abból a benső tisztaságos erkölcsi törvényből kifolyólag, mely lelkének, lényének sajátja. Valahol messze lenn, lelki-ködben kell keresni ily levelek íróját, a

Oberbauer A. utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41.

A legjobb hírnöknek örvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlók. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

s mindent a protekciótól váró nemzedéknek valaha valamelyes elhatározása, hogy csak egy napig is munkás életet éljen? E kérdésre nehéz a felelet, sőt teljesen lehetetlen. Hiszen az akarat szabad és emberi értelemmel kiszámíthatatlan.

Egy esetben azonban biztos válasz reményével kecsegtethetjük magunkat. Ha a *signum crucis*, a kereszt jelét tűzi a mai nemzedék is életútjának jeléül. A kereszt nemcsak csoda jel, nemcsak dísz, hanem *symbolum*, jelkép. Igen, jelképe a munkának, az önfeláldozó, kitartó, szenvedésekkel teljes munkának, a becsületes, a krisztusi munkának. Mindaddig tehát, amíg pártfogót lel a fiatalos könnyelműség, amíg elnézést sőt védelmet talál a hivatalos kötelességek elmulasztása, amíg elősegítették a munka nélküli való boldogulás, addig nincs és nem is lehet keresztény megújulás. Ha azonban egyszer már hozzáfogtunk, saját magunk a krisztusi munka végzéséhez, a becsületes elvek becsületes védelmezéséhez, akkor csak bátran előre, mert nekünk szólnak az Ur e szavai: „In hoc signo vinces.”

— r —

Ünnepünk felejthetetlen.

Gyulafehérvár, 1913. jún. 8.

Ezerhatszáz év óta az isteni kereszténység több-kevesebb szabadsággal gyakorolhatja már hatását mindenre, a mi az embernek földi életéhez és mennyi hitvitásához tartozik. Előbb mindeknek rejtekben kellett bujkálnia, ami keresztény volt; a milánói rendelet óta is folytonos a törekvés a keresztény, a kato-

hol nem érzik a felelősséget a cselekedetért.

Csodálatos valami ez! Én magam is kaptam névtelen leveleket többször. Hála Istennek mindig finomabb lelkektől, kiknek szívéhez szólt egy-egy írásom. Talán megkönnyezték azt, talán erőt merítettek lelkem hangjából és a visszhang ide zengett hozzám. Oh több levelem van ilyen. Mind kellemes, sőt hízelgő a tartalma. De alig akad egy-kettő, aki hábár nekem a név ismeretlen is, de aláírja a levelet, mintegy erkölcsi hitelességet vállalván azért, amit mond.

A többi? Névtelen. Szép és kedves szavak. Más talán örülné annak. Nekem probléma az a névtelen levélíró. Elszomorító társadalmi vonás, hogy szavaiért nem vállalja a felelősséget, az ember! Még így se, akkor se, ha nem árt vele. Így szokja meg a lélek a szabadságot, a könnyű gondtalanságot, a kötelességekkel szemben való lankadást. Semmisen fertőz jobban, mint egy hibás, gyöngye jellem s minden abból eredő eljárás.

Azért olyan szomorú tünet egyetlen névtelen levél író is, mert érzi, tudja a nemes gondolkodású ember, hogy ha semmi egyéb következménye nincs is a levélnek, de valahol egy lélek, — aki írta, nagyon beteg. Rémesen és undorítóan beteg: — lélekező!

Adám Éva.

kus gondolat megsemmisítésére, de csak részlegesen és nem oly véresen.

A keresztény hatással az emberiség végtelenségekhöz jutott: övé lett az eszmék végtelen gazdagsága, végtelen fejlődése, újsága és művésze, övé azok igazságának végtelen biztonsága.

E végtelenségekből — a történelemben keresztény bölességgel tekintvén — az államférfiúi és az egyéni jellemnagyság keletkezését és változhatatlan értékeit mutatta meg nekünk Apponyi Albert roppant értelme és beszélő szeretete. Ugyanakkor a keresztény énekművészet tisztaságos örömeinek varázslatában pedig P. Felicián nagy tehetsége és alkotó fáradsága részesített.

A kath. kereszténység itteni szabadságünnepébe beleszővődött mindjárt kettő annak állandó működéséből. Egyik a hőmálás szentségében a Szentlélek közlése, hogy titokzatosan, de személyes valósággal választott híveibem lakozzék életük boldog és nemes megélése végett. — Másik a magyar kiegyezés műve, a melynek igazságát a katolikus egyház mindig föntartotta a fejedelm előtt és létrejöttét kiesdekelte Nagy Lajos búcsúhelyén. Máriacellben; a király-koronázás, amellyel kettős szerződést és szövetséget szentesített Boldogasszony templomában.

Nagymisén a székesegyházban mintha vonzalmak testvéri szeretettel egymásra ismertek volna hang és kőfaragvány: Dumont miséje és a templom kövei, mind a kettő ősi-keresztény, francia szellem-alkotás. És a hangok testvériesen és üdén fontak körül pillert és oszlopfőt, emelkedtek az ívezetekben a művészet örök ihletője felé. „Benedictus” után az „O salutaris Hostia” csodásan érzékelteti, miként következik a földi létben háborúság az áhitat óráira, de bár élénken támadnak a hadak: Bella pre-munt hostilia, — csak átalakítják erővé az áhitatot: da robur, fer auxilium.

Talán nem csal meg a husz éves tapasztalás, midőn e napon kicsinyek és nagyok szemében ünnepes boldogságnak fényét ismertem föl.

Az esti ünnepély magasztos képhez hasonlítható, amelynek remek keretje a gyönyörű és változatos sok énekszám, amint Apponyi beszédjét körülölelve és kiemeli. Isten imádása a földön az oltári szentségben (O salutaris Hostia), diésőtése a mennyben színről-színre (Sanctus) megadta szívünknek a himnusi emelkedést, amelyben jobban értettünk mindent Apponyi zengtetes hangjából, meghatt előadásából, hüvös eszméiből és igazságaiból: „Volt kizdelme a keresztény gondolatnak és letéteményesének, az egyháznak, de lesz is mindig az idők végeztéig: mert erkölcsének ütköző pontja az egyén göggyében, testiségében és kapzsiságában örökös és mivel országok és világnézetek sorsa szintén az egyének kezébe van elhelyezve. Egyéniségünk romlása fölött győzedelmesen uralkodni: — ez a kereszt megjelenésének hivatása.” De hogyan volt ez a beszélő lélek odaadásával általhatva; a hang szerető rezgésével elmondva; mozdíthatatlanul igaz sziklából fakasztott eszmékkel fejlesztve és szívének mihozzánk hajló szeretetével megépitve! Gyermeke-

ink újjongtak és tapsoltak és mindnyáján boldogok voltunk, mert Apponyinak lelke ismét megnyugtatót felőle, hogy minden szépség és remény, minden öröm és boldogság, ami a szent kereszt eszméi által nyert életet, maradandó és örök. A szentséges keresztnek épen úgy örökkévaló az élete, mint határtalan eszméinek haladása és fejlődése.

Jó volt épen, hogy az ősmagyar hit és erkölcs beszédje után fölzengett az ősmagyar ének: Angyaloknak nagyságos Asszonya. A fájdalom Szűzzel, aki nekünk bajjívó fegyverünk, odaborulhatott lelkünk átkarolni az áldott keresztet. Ez ősenek vígasztaló és bátorító búbánata után mint a lehellet a csiszolt acélon, mint a harmatos párázat a levegő kék színében, olyan finom volt Kügele háromhangú Mária-dala („Szűzességet fogadtál”), amelyet hat fücska énekelt. És mint a nappal munkája végén a mezőre érkező esti harangszónak, olyan volt hatása Le-ban J. Esti dalának: csöngött benne kis és nagyharang ezüstös bűgása. — Az új hit helyett régi eszményekről szavalt Pannon-nal (Tyukoss János) Gruber Vil-mos, amit a két bájos Schubert-dal kö-vetett: a „Hársfa” és „Vadrózsa”. Mint virágillatos, hüvös árnyék a lankadt testet, úgy földítetett e két dal mondhatatlan finom éneke bennünket, hogy aztán Gyulai „Hadnagy Uram” románcának énekében a honvédek ijedt szaván fölriad-junk és az elvzertt hadnagy haló sóhaja-lan könnyre fakadjunk. — Most Szolika szavalt. Kedves verse a deák-élet jelené-nek édes örömeit, nemes megértéseit és vágyait, jövő terveinek pedig áhítatos hevületét foglalta szép dadakstilusokba. Majd a kegyelmes püspök úr akarta em-lékezetünkbe vésmi, hogy belőle soha le ne kopják hálánk Apponyi íránt, aki hazafi-as gondjai és aggodalmai között eljött mihozzánk szólni: olyan nagy léleknek szava pedig és minden óhaja, aki honáért önzetlenül annyit áldozott, csak áldás lehet, ha teljesedik, áldás reánk és áldás a hazára. Köszönetet akart mondani Pater Feliciánnak is, aki által megismerjük a kereszténységnek egyik kincsét és birto-kát: a szent és ártatlanul örvendező énekművészetet.

Ez az ártatlan, csodás és elbeszélhetetlen örvendezés dalban, madárban, tréfiában, természetben kápráztatólag elfogott a műsor utolsó számának elének-lésekor. Ki gondolta volna, hogy „A szarka és gilice” egyszerű meséje ilyen gyönyörűséggel értelmezhető, mint a hogy Felicián szarkái és gilicéi tették, a hogyan búgtak és csattogtak. Készült pedig az egész egy szomorú orosz énekek motívumaiból P. Felicián alakítása és szövegbeosztása szerint.

A ráadásul zengett szépséges Mária-dalban (Csendül az est harangszó) volt miért hálát adnunk; a gimnáziumnak és finevelőnek volt miért épületeit kivilágít-taniok, zászlóval, gallyal, virággal ékesít-teniök. Legyen hála mindenkinek, aki nekünk e napot szerezte, legyen áldás velük, amint a finevelő virágos lomb-betűi Ap-ponyira vonatkozólag kívánták:

Isten áldjon tanításodért.

Szporni János.

Az Eucharisztia és a szentbeszéd.

Az 1913. évi május 17-én Kézdivásárhelyen tartott papi eucharisztikus kongresszuson előadta:

Szilveszter Ferenc dr.

Mélyen tisztelt Kongresszus! Pappszentelésünk alkalmával hatalmat nyertünk, egyúttal kötelességet is vállaltunk a hívek tanítására... Euntes docete... Ez a parancs oly súlyosan nehezedik válunkra, hogy kitérni előre nem lehet, nem szabad. Vae tibi, si non evangelizaveris. Clama, ne cesses: quasi tuba exalta vocem tuam et annuntia populo meo scelera et peccata eorum. Voca eos ad poenitentiam: doce eos servare omnia, quaecumque mandavi eis. Ennek tudatában mennyi lelkesedéssel, teológiai tudással hagytuk el a papnevelőt. Oda mentünk a ránk bízott nyájközé. Tanítottunk. Oktatásunk tárgya mindig az igazság, a veritas, Krisztusnak a gondolata: az evangélium volt. Lelekedéssel emlékeztünk meg beszédünkben az igazságságról — iustitia, ennek realis tartalmáról a keresztről; az örök confitérről. Hirdetjük, hogy Isten igazságsága követeli a szenvedést: per crucem ad lucem; tanítottuk Isten könyörületeségét — misericordia; ráutaltunk, hogy ebben a misericordiában rejlik a megváltás kezdete; röviden: minden predikációnkban ez a három eszme domborodott ki: veritas, iustitia, misericordia. És mégis... Hová lettek azok a papnevelőből hozott szép ideák! Mennyire eredménytelen a mi predikációink! Miért? Álljunk meg egy szóra, mindjárt nyitjára akadunk a dolognak.

Az Eucharisztia: a lelkek pünkösztje. Míg nem jött a pünköszi Szentlélek, a tanítványok sem értették Krisztust. Hiába hallgatták a veritást, hiába szemléltek a keresztest és annak minden kínját, hiába hajoltak Szent Jánossal az Ur mellére: nem értették a veritást, iustititát és misericordiat; üres szavak voltak ezek előttük. De jött a pünköszt. Lélekkel, tartalommal teltek meg a szavak, megfogták a gondolatot: Spiritus docuit eos omnes veritas. Ez a Szentlélek ma is itt van: az eucharisziában úgy tanítja a lelkeket ma is, mint tette az első pünkösztkor tüzes nyelvek alakjában.

Ha tehát Isten országát akarjuk a földön, akarjuk először az eucharisztia országát. Vigyük hallgatóinkat a tabernakulumba, érintkezzenek Krisztussal. De előbb nekem kell teltve lennem ezzel az isteni vérátömléssel; először én érzem, quid sit veritas. Az evangélium holt igazság; tüzet, lelket kell bele lopnom. Honnan? Krisztus az örök ignis ardens: ignem veni mittere in terram et quid volo, nisi ut accendatur. Lebeg-e bennem az igazság tüze? Nem? oda az eucharisziához; ez a szentség, a lelkek pünkösztje kinyitja szememet: látok, látok; megértem a krisztusi gondolatokat; a megváltás szükségességét, eszközeit: az egész divina oeconomiját világosan fogom fel.

Hogyan érhetem ezt el? Kaparjak le minden izt, színt arról a szent ostyáról;

ne idealizált Krisztust lássak benne, hanem realis valóságot: a kenyér formája ugyanis csak jelenítő forma, mint akár az idő és a tér a tárgyakkal jelenítő formája. Ne ezt lássam! Tekintsek mélyebbre. Ugy álljon előttem Krisztus, mint állott tanítványai előtt az utolsó vacsorán: bizalmas kettesben. Én legyek Szent János, én hajoljak keblére, én kérdezzem, hogy míg a szeretet apostolatát utánzom, szívemben nem vagyok-e Judás; míg hűséget fogadok neki, nem a Péter útján járok-e? Ipse docebit nos!...

Ha ez megtörtént, ha igazán eucharisztikusan érzek, rajta! hirdessem az igazságot. Világosítsuk fel a hívőket, hogy az igazság befogadására pünkösdi lelkek kellenek; ezt a kitágulását a léleknek csak az oltáriszentségben érhetjük el. Akkor megértik a hívők a nyomor, a bánatot, az inség szükségességét, tudni fogják, hogy az igazság boltozata két pilléren nyugszik: iustitia et misericordia. Mind a kettőre szükség van; egyiket sem lehet kisebbiteni, vagy nagyobbítani, plane kimozdítani helyéből, mert ez a veritas megroppanását jelentené.

Hogy pedig igazán életet, — restaurare omnia in Christo — eszméjét vihesük szentbeszédeinkbe, határozat képen szeretném kimondatni:

Minden pap már hétfőn olvassa át az evangéliumi szakaszt a következő vasár, vagy ünnepnapra az oltáriszentség előtt. Kérjen tanácsot az eucharisztikus Jézustól, hogy melyik igazságról is kellene beszélnie. Ha döntött a témája fölött, akkor iskolában, otthon, sétaközben stb. szemből-szebb eszmék jutnak majd önkéntelenül eszébe, ezeket jegyezze le és szombat már kész a beszéd, akkor a pap is érzi, hogy a divina oeconomiaiban milyen nagy jelentősége van ennek: per Jesum ad lucem, akkor a hívek is megértik a veritást, iustititát és misericordiat tartalmát, hiszen valamennyit nyújtja az eucharisztia.

Kívánatos azért, hogy ne csak az oltáriszentség ünnepein, hanem minden alkalommal predikációnk legyen vonatkozásban az eucharisziával; ez legyen beszédünk alfája és ómegája, ne felejtjük: az eucharisztia a lelkek pünkösztje!

H I R E K.

Személyi hír. Főpásztorunk szerdán, 11-én Kolozsvárra utazott. 12-én felszentelte a Marianum zászlóját, 13-án elnökölt a státus igazgatótanács ülésén, 14-én Nagyenyedre utazott.

Zászlószentelés. Kedves ünnepség keretében áldotta meg a Főpásztor folyó hó 12-én a Marianum új lobogóját. Az intézet gyönyörű udvarán négyes sorokban felállított növendéksereg nevében egyik kongreganista üdvözölte a főpásztort, és kérte, hogy áldja meg az új zászlót. A főpásztor szép beszédében adott örömeinek kifejezést. Emlékeztette a növendékeket, hogy ők Istennek gyermekei, a boldogságos Szűznek tisztelői és a magyar hazának leányai. Ebből a hármass viszonyból, hármass kötelesség származik reájuk. Isten iránt, a boldogságos Szűz iránt és a haza iránt. E hármass kötelességet akkor fogják legjobban teljesíteni,

ha szívtisztasággal, kötelességtudással, az élet vidámságával fogják követni a zászlót, melyre az egyház imájával Isten bőséges áldását kéri. A zászlószentelés után a szögek beverése következett. Püspök urunk, a zászlóanya özv. báró Huszáry Károlyné, az intézet előjárósága és a növendékek képviselői vertek be szögeket szép jelmondatok kíséretében. Közben a püspök úr bevonult az intézet dísztermébe, hol csendes misét mondott. Mise közben körülbelül 400 növendék járult a szentáldozáshoz. Mise után az új tanárok tették le a hivatalos esküt. A csak pár év előtt emelt Marianum már is szűknek bizonyult jelöl annak, hogy a keresztyény nevelés még mindig irányadó Magyarországon.

Bérmálási ünnepségek a székesegyházban. Királykoronázás évfordulóján és a Konstantin-hálainnepély napján, folyó hó 8-án osztotta ki a Kegyelmes Püspök úr a bérmálás szentségét a gyulafehérvári katedrálisban. Régen láttak az ősi falak annyi embert s oly tarka sokaságot, mint akkor. Megjelent a misén a helyőrség élén a vezérőrnagyval a városi hatóság, az intézetek és szokatlan nagy számban a hívő közönség. Szép rendben vonultak fel a bérmálkozók: a fehérruhába öltözött leánykák az apácák vezetésével, a fiúk a hitoktató felügyelete mellett. 9 órakor bevonult a főpásztor s megelőzőleg néhány percel bejött Apponyi Albert gróf imakönyvvel a kezében s helyet foglalt a szentélyben egy stallumban. A szentmise alatt az orgonán Resch karnagy játszott, a vegyeskar pedig Witt Ferenc és Dumont miséiből adott elő P. Felicián vezetés mellett. Művészi szép volt az ének, nemesak gyönyörködtetett, mert az erő szépsége és a finomsága leheletszerűsége érvényesült, — de emelte az áhitatot, melegítette az érzést, igazán az Isten szolgált. Utolsó evangéliumkor Zomor a prelátus lépett a szószékre és beszélt a bérmálándókhoz az Isten Lelkéről, a Lélek fehérbe öltöztető kegyelméről, a bérmálás szentségének fontosságáról. Majd elmondották közösen az imádságokat s a Főpásztor megkezdte a bérmálást. Ekkor lehetett látni, hogy a nagy székesegyház is kicsinynek bizonyult a hívők nagysokaságának befogadására. Nyügsős-mozgás volt, a bérmászüllők igyekeztek, hogy a bérmálándók mögött elhelyezkedjenek, s ugyancsak sokat kellett a Főpásztoroknak várnia, amíg hosszú sorban felállottak a bérmálándók a hajó két oldalán. Végre megindult a Főpásztor s kezdetét vette a bérmálás. A bérmálás végén pápai áldást osztott ki a Püspök úr s a bérmáltakhoz s hívőkhöz buzdító beszédet intézet. Mindezek után a kath. elemi iskola növendékei mentek zárt sorokban tanítóik vezetésével a szentélybe s vitték új zászlójukat megáldásra. Püspök úr megáldotta a zászlót s beszédet intézett a kis emberkékhöz Szent Imre zászlójáról, melynek mindig arra kell vezetnie mindazokat, kik körülveszik e zászlót. Féltizenkettőkor ért véget a szertartás, mikor a Kegyelmes úr kivonult a székesegyházból.

Halálozás. T a m á s Imre csíktusnádi kiérdemült róm. kath. tanító, életének 54. boldog házasságának 31-ik, tanítóságának 29. éve után, nyugalma 4-ik évében, az

isteni gondviselésben megnyugodva, sokszor megújult nehéz betegsége folytán a végszentségekben részesülve, folyó hó 4-én hajnali 2 óraker hallhatatlan lelkét viszadatta Teremtőjének. A megboldogult hült tetemét folyó hó 7-én 10 óraker helyezték örök nyugalomra.

A zsinatra folytatólagosan jelentkeztek:

125. Simon Sándor küiküllökeményfalvi lelkész.

126. Lakatos János hosziúaszói lelkész.

127. Bálint Gergely kolozsi lelkész.

128. Ocskó Lajos kolozsvári főgimn. kegyesrendi hittanár.

129. Mihály Domokos vágási pleb.

130. Bartalis János borszéki lelkész.

131. Jaross Béla marosvásárhelyi főgimn. tanár.

132. Eröss József kézdívásárhelyi főgimn. tanár és régens.

133. Dr. Fejér Gerő róm. kath. Státusi referens Kolozsvár.

134. Roska Jenő marosvásárhelyi s. lelkész.

135. Bálint Péter Istensegítsi segéd-lelkész.

Bérmálás lesz Nagyenyeden e hó 15-én vasárnap — ezt megelőzőleg szombaton az országos feyintézetben bérmál a főpásztor.

A **szent szív** novéna ájtatosság kedden fejeződött be a szent Ferenc-rendiek templomában. Esténkint 7 óraker folytatódik egész hónapon át a szent szív litánia.

Az **Oltáregylet** vezetése hálás köszönetet mond azon főt. uraknak, (dr. Szentiványi, dr. Péter, dr. Vécsey, dr. Jakubek, P. Faustin, Wéger) kik a novéna ájtatosság alkalmával szbeszédet mondtak.

Tanítók gyűlése. A Csikmegyei Általános Tanító-Egyesület folyó hó 7-én tartotta évi rendes közgyűlését Csikszere-dában a vármegyeház tanácskozó termében, melynek fontosabb tárgyai közül is kiemelkedett Hachl Lajos, orsz. ének-és zeneok. felügyelő előadása a népiszkolai énektanításról. Hachl az ő közvetlen, a gyermeki lélekhez lopódzó módszerével egészen új vágányokra terelte a mai nehékes népiszkolai énektanítást, melyért gyűlés írenetikus taps és viharos éljenzés mellett mondott jegyzőkönyvi köszönetet. A tanítók szolgálati szabályzatát Földes Zoltán tanító ismertette, melyet az előadó módosításával gyűlés egyhangúlag elfogadott. A Tanítók Orsz. Szövetségébe megválasztottak Kajtsa József és Nagy Tamás. Közgyűlés szomorúan vette tudomásul, hogy az egyesület tervezett lapjának, az „Ébredés”-nek szerkesztésére a mult évi közgyűlés által kiküldött és a szerkesztéssel megbízott három kiváló egyesületi tagunk, Kajtsa Józsefnek, Földes Zoltánnak és Péter Sándornak a miniszter erre engedélyt — minden indokolás nélkül — nem adott. A miniszter ezen intézkedését az önértében megsértett testület — mit tehetett mást — némán vette tudomásul. Igen feltűnő jelenség volt az is, hogy Csikszere-da úri népe a nevezett gyűlésen egyál-

talán nem tűnt fel. Ezért érdemes lesz máskor is Csikszere-dában tartani a gyűléseket. Hiába, mégis igaz a tanítóság elfojtott sóhaja: Mostoha vagy ma is nemzet napszámosa!

Egyháztanács. A gyulafehérvári r. kath. egyházközség egyháztanácsa és iskolaszéke június hó 15-én, vasárnap délelőtt 11 óraker a városháza tanácstermében rendes gyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. A mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése; 2. Az egyháztanácsi tagok választását jóváhagyó püspöki rendelet; 3. Az egyháztanács és iskolaszék tagjainak eskütétele; 4. Egyházközségi jegyző választása; 5. Az évvégi vizsgálatok időrendjének megállapítása; 6. Jelentés a hivatalos iskolalátogatásokról és 7. Indítványok.

Érettségi vizsgálatok. Az erdélyi r. k. Státus gyulafehérvári főgimnáziumában június hó 5., 6. és 7. napjain folytat le az érettségi szóbeli vizsgálatok, melyeken a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium megbízásából elnökölt Szekeres Kálmán dr., a budapesti II. ker. állami főreáliskola igazgatója és erdélyi r. k. Státus képviselője volt Kó r ó d y Péter dr., székesegyházi kanonok, igazgatótanácsos. A vizsgálatra 23-an álltak elő, az eredmény teljesen elégtítő volt és pedig jelesen érett 5: Bedő Ábrahám, Cseli Endre, Jäger Lajos, Metes Nesztor és Timár Sándor; jól érett 2: Glück Filóp és Weisz Nándor, a többi 16 tanuló egyszerűen érett, tehát senki sem bukkott. Örvendünk ezen derék iskolánkban elért megfelelő eredménynek.

Jótevény jutalmi adományok. Tanulóiainknak évvégi jutalmazására több jótevény adomány érkezett eddig a gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumhoz, amelyekhez újabban járultak: R o s k a Miklós városi tanácsos 20 K-t 2 tanuló jutalmául, A l t m a n n József lapényi lakos 10 K. U j h á z y Béla városi tanácsos 6 K. jutalomdíj alapítványának évi kamatja fejében, hogy annak rendes évi jövedelme az alapvagyhoz csatolható legyen. A helyi társadalomnak mindenütt kiváló dicséretére válik, hogy a tanulóiifjúság tanulmányi előmenetelét a jutalmazásnak nemes eszközeivel előmozdítani törekszik, ezért sorolunk elő kövendő például a fentebbi jótevény adományokat.

A **gyulafehérvári róm. kath. elemi fiúiskolában** az 1912—13-ik tanévet záró nyilvános vizsgálatok a következő sorrendben tartatnak meg: Június 18-án d. e. 8 órától kezdődőleg I. osztály. Június 18-án d. e. 10 órától kezdődőleg II. osztály. Június 18-án d. u. 2 fél órától kezdődőleg III. osztály. Június 19-én d. e. 7 fél óraker hálaadó isteni tisztelet. Június 19-én d. e. 8 órától kezdődőleg IV. oszt. Június 19-én d. e. 11 órától kezdődőleg záróünnepély. Az 1913—14. tanévi beiratások folyó évi szeptember hó 1, 2 és 3-án tartatnak, a rendes tanítás szeptember hó 4-én kezdődik. Gyulafehérvár. 1913. június havában. Az igazgatóság.

A **hozzászólások a zsinati statutum-tervezet**hez beérkeztek. Van sok ügyes és nagyon életre való javaslat. Van azonban egy-két olyan megjegyzés is, mely határozottan téves. Egyik esperesi kerüllet papsága igazságtalannak tartja a pap-

növelde részére a papi hagyaték $\frac{1}{8}$ -adát. Ezt azzal indokolják, hogy: „A nyugdíj-rendezéskor a $\frac{1}{8}$ -ad kötelező voltát a püspöki körlevél törölte.” Ez az indokolás határozottan téves, mivel úgy a nyugdíj-szabályzatban, mint a szabályzatot kihirdető püspöki körlevélben szóról-szóra ez áll. V. Jövedelmi források. 7. §. A nyugdíj intézet jövedelmi forrását képezik: b) Az 1822-ik évi egyházmegyei statutumok II. r. XVI. szakasz 2. §-a, ugyan ezen réz XVII. szakasz 6. §-nak azon intézkedései, melyek az elhalt papok vagyonának $\frac{1}{8}$ -ad részét ezen alap gyarapítására rendelik, továbbra is érvényben maradnak s ezenkívül jövedelmi forrást szolgálnak az önkéntes végrendeleti hagyományok is. Az egyházmegyei statutumoknak az említett §§-okban foglalt s a papnevelő intézet alapját és más alapokra érintő egyéb rendelkezései továbbra is kötelezőleg érvényben maradnak.” Sokan félreértették a zsinat természetét. Törvénykönyvet vártak a zsinattól, pedig a tridenti zsinat minden évben kívánt egyházmegyei zsinatot tartani. Szerencsére a körülmények úgy alakultak, hogy minden évben nem volt zsinat. De furesán is néznénk ki, ha a körülmények folytán minden évben megtartott zsinat minden évben egy törvénykönyvvel boldogított volna minket. Némelyek a dogmatikával jutottak egy kevésse ellenkezésbe. Azonban sokkal több elmzés van a bizottság tagjaiban, semhogy azért meg neheztelne, bár a hozzászólásoknak egyik-másika azt árulja el, hogy a hozzászólók a bizottságra neheztelnek. Van azonban a hozzászólások között egy, mely a legnagyobb mértékben megérdemli a dicséretet. Csikkarciálva derék plebánosa készítette és úgy előkelő hangjával, mint kiválóan gyakorlati tartalmával megérdemelte, hogy a tervezetbe csaknem teljes egészében belekerüljön. Valamennyi hozzászólást köszönettel vette a bizottság és igyekezett a kívánalmaknak eleget tenni. Olvasóink azt mondják erre, hogy — meglássuk.

Miniszteri és főtanhatósági köszönet.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter és az erdélyi róm. kath. Státus főtanhatósága N á t h á n Bernát dr., kir. tanácsos, városi főorvosnak a gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumhoz letett két jutalomdíj alapítványáért, P a p p György könyvnyomdásznak ugyanezen intézethez letett jutalomdíj alapítványáért köszönetét nyilvánította, amidőn most alapítványaik szabályszerűen kiállított alapítólevelét jóváhagyta.

Gimnáziumi évszóró vizsgálatok. Az erdélyi róm. kath. Státus gyulafehérvári főgimnáziuma 1912—13. tanév végén tartandó vizsgálatainak sorrendje: Június hó 5., 6., 7-én: Érettségi szóbeli vizsgálatok. — Június hó 15-én délután 5 óraker: Tornavizsgálat és intézeti tornaverseny. (Kedvezőtlen idő esetén a tornavizsgálatot és intézeti tornaversenyt június hó 22-én délután 5 óraker tartjuk meg.) Június hó 16-án: Vallástan I.—III. osztály az I. osztály termében. — Június hó 17-én: Vallástan IV.—VII. osztály az I. osztály termében. 18-án: Magántanulók írásbeli vizsgálat. — Június 19-én: Magántanulók szóbeli vizsgálat. — Június 20-án: a) Magyar, latin, német, IV. oszt-

tálya a II. oszt. termében. — b) Történelem, természetrajz V. osztály saját termében; c) Magyar, latin, német III. osztály saját termében; d) Földrajz, számtan, rajzolómértan I. osztály a saját termében. — Június hó 21-én: a) Magyar, latin, német, görög, görög helyettes irodalom VII. osztály a saját termében; b) Történelem, mennyiségtan VI. osztály a saját termében; c) Természetrajz, számtan, rajzolómértan II. osztály a saját termében. — Június hó 23-án: a) Történelem, földrajz, III. osztály a II. oszt. termében; b) Mennyiségtan, rajzolómértan IV. osztály az I. oszt. termében; c) Mennyiségtan, görög, görög helyettes irodalom V. osztály a saját termében; d) Természetrajz, görög, görög helyettes, irodalom VI. osztály a saját termében. — Június hó 24-én: a) Történelem, természettan, mennyiség-, egészség-, VII. o. a saját termében; b) Magyar, latin, természetrajz I. osztály saját termében; c) Magyar, latin, földrajz II. osztály saját termében. — Június hó 25-én: a) Számtan, rajzolómértan III. osztály a II. oszt. termében; b) Történelem, természetrajz IV. osztály az I. oszt. termében, c) Magyar, latin, német V. osztály saját termében; d) Magyar, latin, német VI. osztály saját termében. — A rendkívüli tárgyak vizsgálatait az utolsó előadási órákban tartjuk meg. A vizsgálatok naponként reggel fél 8 órakor kezdődnek. A vizsgálatokra a szülők és a tanúgyűk iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Intézeti tornaverseny. A gyulafehérvári római kath. főgimnázium tanulólítségűsége 1913 évi június hó 15-én (Kedvezőtlen idő esetén június hó 22-én, vasárnap) délután 6 órakor az intézet udvarán intézeti tornaversenyt rendez. A tornaverseny műsora: 1. Felvonulás és tisztelgés. 2. Szabadgyakorlatok. 3. Csapatorna nyújtón. 4. Rúdugrás. 5. Kezdők szabadgyakorlata. 6. Szabadgyakorlat farúdkal. 7. Csapatorna korlát. 8. Verseny. 9. Díjak kiosztása. 10. Elvonulás. A verseny alatt a cs. és kir. 50 gyalogezred zenekara játszik. Belépődíj tetszés szerint a tornajutalmi alap javára. Helyi főgimnáziumunk tornaversenye minden tanévben méltó feltűnést kelt a testi nevelés terén elért eredményeknek tanulmányosság bemutatásával, ezért a városi közönségnek s a tanúgyűk iránt érdeklődőknek figyelmét mi is felhívjuk.

Kirándulás a Magas Tátrába. Érdekes tanulmányi kirándulást tett a gyulafehérvári római kath. főgimnázium 24 tanulója Bujáki Domokos és Bihari Béla tanárok vezetésével június hó 4., 5., 6., 7. napján hazánk páratlan természeti szépségének: a Magas Tátrának tanulmányozására. Tanulólífiaink kedvező időben megtekintették a fenséges hegyóriást, a csorbai- és poprádi tavakat, Felkát, Tátrafüredet, a szépséges Tarpataki völgyet remek zuhatagával, Tátoralomnicot; visszamenet pedig részletesen tanulmányozták Kassa híres városát, a dómot: nagy Rákóczi-pihenő-helyét. Valamennyien hazafias érzelmekben megerősödve és tudásban tetemesen gyarapodva, egészségesebben tértek vissza az intézeti ünnepségre.

Érettségi találkozó. A gyulafehérvári római kath. főgimnáziumban az 1902—3.

tanév végén érettségi vizsgálatot tett tanítványok június hó 10-én tíz éves találkozóra gyűltek össze Gyulafehérvárra. Megjelentek: Kolozsy Márton dévai kir. törvényszéki jegyző, Bíró Ferenc mádfalvi plebános, Krzyzewszky Rezső nagyszombeni kir. törvényszéki jegyző, Badilla János nagyszombeni hittanár, Springer Aladár dr. ügyvéd, Nalácsy István kolozsmegyei tb. szolgabíró, Bochandovits Sándor ügyvédjelölt, Jónás Rezső terménykereskedő és Bujáki Domokos főgimn. rendes tanár. Reggel az ősi székesegyházban szentmisét mondott Te Deum-mal Bíró Ferenc és az elhalt tanárokkért és iskolatársakért misézett Badilla János. A megjelentek azután tisztelegtek Majláth gróf erdélyi püspök úrnál, aki igen szívesen fogadta, majd megmutatta nekik a székesegyház restauráló munkálatait. Ezután tisztelegtek a gimnáziumi igazgatóságnál és volt tanáraiknál, majd délelőtt ünnepi ebédre gyűltek össze a Városi Vigadóban, ahol megjelent Kárpiss János igazgató, Zlamál Ágost és Resch L. György. Az igazgató örömmel köszöntötte az érettségi évfordulóján találkozókat, lelkiükre kötötte az intézet iránti tiszteletet és szeretetet. A volt hálás tanítványok a találkozó emlékéül 200 K-ás jutalmi alapítványt tesznek le az intézethez. Épületes, az intézetre és a megjelentekre nézve egyaránt emlékezetes marad ezen szép érettségi találkozó.

Tövüsről írják nekünk: Június 17-én lesz dr. Székelyhidy Ferenc m. kir. opera-tenor esküvője a régi Hunyadi János által épített templomban. Tekintettel arra, hogy Székelyhidy a gyulafehérvári főgimnáziumban végezte tanulmányait, az esketést püspök urunk a jegyesek felkérésére szentmisével kapcsolatosan fogja végezni délelőtt 9 órakor.

Végzett theológus papnövendék ajánlkozik nevelőnek, instruktornak július és augusztus hónapokra. Megkereséseket, ajánlatokat kérjük a Közművelődés szerkesztőségébe küldeni.

A csecsemő fejlődésében legveszedelmesebb kór az elválasztás időszaka, mert ha a táplálkozásban ekkor hibát követnek el, bélműrut emésztja a gyermeket. Az orvosvilág manapság a Phosphatine Falieres gyermekétápszert ismeri el a legkitűnőbb oly gyermekétápanyagnak, amelyről egyetlen szülőnek sem szabad megfélekezni akkor, amikor a gyermek elválasztását eszközli. Egy nagy doboz, — mely elegendő 3 hétre, — 3 korona 80 fillér. Főraktár Zoltán Béla gyógyszerháza Budapest, V. Szabadság-ter.

A személyes fellépés hatását nagyban emeli az izléses ékszer. Éppen azért tanácsos mindenkire, hogy ékszerszükségletét Schönewald Imre hírneves ékszer és óratelepen szerezzze be, melynek főüzlete Budapestben Deák Ferenc-utca 21. szám alatt, főrzstélepe pedig Pécsen a Király-utcában van.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

CSARNOK.

Dantéről és másokról.

Irta: Floznik György dr.

Szép nyári este, mikor a már-már búcsúzó nap csökjáját Itália felett kipirul az ég, mikor a széles levelű fügefák alatt megnyulnak az árnyak, s az évszázados olajfák apró, ezüstös levelei között esti szellő suttag. — gyakran láttak engem klasszikus fekvésű olaszországi nyaralónak kertjében sétálni. Ez az én óram volt; szerettem, ha ilyenkor barátaim sem zavartak. Olykor még a szüretéről hazatérő olasz leányok vídám esti dala is bántott, mely esőndes fuvalmak árjain jött felém a hegyek felől. Itt egyedül szoktam lenni, könyvemmel kezemben: Dantét, az olasz költő-királyt olvastam.

Talán itt, talán ily körülmények között tudtam annyira megszeretni Firenze legnagyobb fiának s mégis száműzött gyermekének capo-lavoróját: a Divina Commediát. Részben az én Dantémnak köszönhetem, hogy Itáliáért rajongani tudok, de oly rajongással, mely nem olítja ki szívemben, hanem inkább lángra gyújtja a honszeretet s honvágy tüzeit ...

Dante nem magyar vér, de azért miénk is. A magyar király azt mondhatta róla: „Dante barátom”, Dante pedig a magyar királyról: „Amico mio.” Nem a Pokol köreiben emlékezik meg magyar hazánkról, mint a németekről, akiket „lurkó, iszákos németeknek” címez („li Tedeschi lurchi”), s nem is oly kétes dicsérettel illet minket, mint firenzei édes véreit, kikről azt mondja: nagy a dicsőségük, hisz híriek a mély Pokolig terjed:

Godi, Firenze, poiche sei si grande
Che... per l'Inferno il tuo nome si

[spande!] (26, 1—3)

Rólunk, magyarokról a Paradiso-ban, a Jupiter csillagos egében emlékezik meg. „Oh beata Ungheria...” mondja, s tekintve az egész szöveg értelmi összefüggését, e szavait így kell fordítanunk: „Oh, lesz még boldog egyszer Magyarország!”

A Purgatorio nyolcadik énekénél tartottam... S éreztem, hogy az a hat soroska, mellyel ez ének megnyílik, az emberi költészet legcsodásabb drágagyöngye:

Era già l'ora che volge il desio
A'naviganti....

Arany János azt írja Dantéről, hogy ha e „csodálatos szellemnek” tenger-mélyiségei fölül áll, lelke érzi, hogy az örvény vonja,

S a gondolat elvész csodás sejtelemben;
Nem ismert világnak érezi nyomását,
Rettegő örömmel elragadja kéje,
A leviathán-nak hallja hánkodását....
Az Ur lelke terült e víznek föléje.

Oly emberfölötti nagyságban s szellemi fölényben látja Arany Dantét, hogy ha nem tudná, hogy „az Istenség egy és oszthatatlan”, azt mondaná róla: „E szellem az Istenség része”. Érti, hogy Dante mellett eltörpül, akárcsak a végtelen óceán szemléletében a parányi ember. Érthető tehát, ha Arany, tudatában an-

Harsányi szerint Szász K. „öblös szavú kálvinista prédikátor“, Babits pedig „egy új ember, aki a katolikus vallás nagy misztikumát érzi“. Szász „nem is költő“, Babits igen, a „legtehetségesebbek és legambiciózusabbak“ közül való. Örömmel megvalljuk, hogy ami a Babits dicséretére esik, igazság s nem túlzás. Még abban is igazat adunk Harsányinak, hogy „Babits Dantéja a ma lehetséges legjobb fordítás“. De különös és érthetetlen, hogy mihelyt illusztrálni s bizonyítani kezd Harsányi, azonnal felfordul a világ: bizonyítani akarja állításait, s e helyett megcáfolja önmagát; dicsérni akarja azt ami katolikus, s értékére leszállítani azt ami „kálvinista“, s e helyett csak blamálja saját tudását, kompromittálja a lapot, melyben ír, s diszkreditálja a katolikus kritikát.

Hogy bemutassa, mily összehasonlíthatatlanul szebb és jobb és költőibb Babits fordítása a Szász Dantéjánál, idéz az előbbtől ép oly sorokat, melyeket Babits is szösz szerint Szász Károlytól vett át, mivel mint maga is mondja, e terzinát oly jól s oly szépen, mint Szász, maga nem tudta visszaadni (Inferno I, 1–3.). Ezért mondtam, hogy nem értem Harsányit.

A Babits-fordítás előnyeinek föltüntetésére bemutatja az említett terzinát Angyal János fordításában is: hadd lássa a nyájas olvasó, mily nagy semmi Babits mellett Angyal. S mintha csak azért, hogy ez utóbbiról annál hatásosabban elmondhassa Harsányi, hogy fordítása „művészietlen, magyartalan, rossz“, — az egyik soron egy kis önkényes csonkítást is végez. (Ha csak szórakozottságból: ez annál fatálisabb.) A jóhiszemű olvasó jó része persze nem tudhatja, hogy az első sor jambusait nem Angyal dr. hanem csak Harsányi sántította meg. De viszont így annál világosabb előtte, hogy Angyal fordítása mily „művészietlen, magyartalan, rossz“.

Egy még érdekesebb példa arra, hogy mily szerencsétlenül jár Harsányi a bizonyításaiival, a Pokolkapú fölrása volna. E fölrás leghíresebb sora („lasciate ogni speranza voi ch'entrate“), mely a fordításban is a legjobb, Babitsnál szintén nem eredeti; ezt is Szásztól vette át (Szász pedig Angyaltól). A pokolkapú többi soráról Harsányi is bevallja, hogy egyik „többet mond“, másik „viszont kevesebbet“, mint az olasz szöveg, de azért, — érthetetlen — Harsányinak ez mégis „a legjobb, melyet eddig ismerünk“. Igen, a legjobb annak, aki csak ezt ismeri. A kapufölrát többi magyar fordításának bemutatását, különösen a Szászt, óvatosan mellőzi; ám a Babits-sal Szász is idézte volna, a józan itéletű olvasó közönség kétségtelenül belátta volna, hogy a példa oly fegyver H. kezében, mely visszafelé sül el, mivel a Babits fordítása itt ez egyszer (s máshol is egy párszor) a Szászé mögött marad. Miért is kellett hát Harsányinak ép e példával előállania megint? Holott rendelkezésére állott számtalan megfelelő példa. Hiszen nincsen olyan lap Babits Dantéjában, mely ne nyújtana bőségesen szép példát arra, hogy mennyivel művészebb tud lenni sokszor a Babits fordítása a Szász Károly szövegénél.

Még a mindkét szemére vak tyúkot sem értem, hogy a sok ezer búzaszemből

táplálékul csak azt az egy-két kavicsot tudja magának kinnal-bajjal kikaparni, mely véletlenül a búza közé tévedt.

Vannak hát tényleg emelkedett, költői lelkek, akik a szédítő magasságokban is biztosan, otthonosan szárnyalnak; de ha hébe-korba a poézis szféráiból a kritika kemény, göröngyös útjaira szállnak, itt lenn még csak tiegni sem tudnak, lépten-nyomon nagyokat botlanak. Vigasztalásukra legyen, hogy még a jó Dante is így járt. Bámulatos költői géniusza életet tudott adni az ő Divina Comediájának, melynek megteremtésén, saját mondása szerint „az ég és föld karöltve együtt működött“ (al quale ha posto mano e cielo e terra“); amit aztán a költő kidöngölt s száz énekbe öntött, azt ugyan csak ő később tudákos, száraz prózában, tudományos hangon magyarázni s kommentálni kezdte. A kezdet nem sokat ígért; s ha folytatja: nincs köszönet benne. De jó szerenese, hogy már az első soroknál fönnakadt, — és örökre abban hagyta. A „divin Poeta“ örvedetes kudarcában rejlt tanulságot megszívlelhette a „Napkirály rokona“ is.

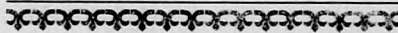
De már „elég, — a példa fáj.“ Amint írtam, ennyivel Danténak tartozom.

Templomok, oltárok, szószékek festését és aranyozását elvállalja a legjobb kivitelben és jutányos árban

URBÁNSZKY FÜLÖP műfestő
KOLOZSVÁR, Sörház-u. 2.

Költségetvétel, új tervek készítését díjtalanul elvállalom.

o Erdélyi o hegyi borok

Erdély egyik legrégebbi keresztyén cégénél ::

Keleti L.

szőlőbirtokos és bor nagykereskedőnél kapható ::

Szászsebes o
o Szeben m.

Ára hektoliterenként :

1912. évi zamatos erdélyi fehér asztalihor K 65.—
1911. évi zamatos erdélyi fehér asztalihor K 78.—
1911. évi marosmenti finom fehér bor, erős K 85.—
1905. évi pécseyebor, fehér, finom, erős . . K 95.—

Legfinomabb erős erdélyi hegyi fajborok .

Ó Rizling, fehér . . K 100.—
Ó Som K 110.—
Ó Muskotály fehér . K 120.—
Ó Burgundi vörös . . K 100.—

Megrendeléseket utánvét, hitelképes egyéneknél 3 havi hitel mellett, általam kölesön adott (vagy megrendelő saját hordójában) 56 literen felüli hordókban teljesíték, mely hordókat 8 héten belül tisztán és sértetlen állapotban bérmentve visszaveszek. 100 literen aloli megrendelésnél az árak literenként 2 fillérrel magasabbak. Postai mintadolozokban 1 decis mintákat darabonként 60 fillér leveleltyeg beküldése ellenében franco küldök. . . Posta és vasútállomás : **S Z Á S Z S E B E S.**

Hinger József

asztalos mester Gyulafehérvár

Széchenyi-utca 10. sz., (saját ház) a Jickeli-féle vasraktárral szemben

K épület munkát, festett, mas-
S siv ésournéros butormunkát,
E portálé és boltberendezést,
S úgyszintén javításokat is el-
Z fogad. Szállit és lerak tölgy
és bükkparketát. Árjegyzék
I szerint vendéglői, irodai és
T ebédlőszékeket, tükröket mé-
ret szerint. Raktáron tart
minden fajta fakoporsókat is.

Lelkiismeretes és pontos kiszolgálás. — Szolid árak.
Tervrajzok díjtalanul készíttetnek.

Ruzsinszky Béla

géperőre berendezett
oltár-építő műhelye
PÉCS, MAJLÁTH-U. 25. SZ.

Megbízható katolikus cég!

A pécsi orsz. kiállításon az iparművészeti
társulat által arany éremmel kitüntetve.

Készít és elvállal

mindennemű templom berendezési és fel-
szerelési tárgyak, u. m.:

oltár, szószék, gyóntató-
szék, templompadok,
szentély-korlát és egyéb
felszerelési tárgyak készi-
tését, szállítását, régi
oltárok aranyozását és
átalakítását.

Pontos rajzzal és költségvetéssel
készítjük a munkákat.

Több kisebb méretű vagy több nagy-
obb megrendelésnél személyes
megjelenés.

Lelkiismeretes kiszolgálás!

Több elismerő nyilatkozat!

Püspöki Lyceumi Könyvnyomda

bérlő SCHÄSER FERENC
KÖNYV- és PAPIRKERESKEDÉS, KÖNYVNYOMDA
KÖNYVKÖTÉSZET — GYULA FEHÉRVÁR.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát mindennemű irodai
cikkekben, író- és fogalmazványpapirosokban, stb.

Teljes irodaberendezések modern amerikai rendszerben.

Egyházi nyomtatványok

mindig raktáron vannak és azonnal szállíthatók.

Készít Mű- és ujságnyomást

különös versenyképes árban

Mindennemű nyomtatványok a modern igényeknek megfelelően.

Minden — bárhol és bárki által hirdetett könyv, zenemű vagy folyó-
irat általam eredeti áron beszerezhető. Árjegyzék és költségvetés ingyen!

Boda József orgona- és harmonium-építő CSIKTAPLOCÁN.

Van szerenésém a főtiszt. papság és m. t.
egyháztanács tudására hozni, miszerint
orgona- és harmonium-építő

műhelyemet

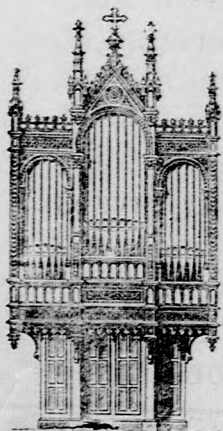
teljesen újonnan
rendeztem be, minek
utánna módomban áll a
legnagyobb szabású
orgona-építést is
elvégeztetni. Bárminemű
javításokat átalakításo-
kat jutányos árban,
pontosan eszközölök.

A n. é. közönség pártfogását
kéri, kiváló tisztelettel

Boda József orgona- és harmonium-építő
CSIKTAPLOCÁN.

ALAPITVA 1898.

ALAPITVA 1898.

Valóban jó

és szépen égő

méhviaszgyertya

4 kilótól kezdve bérmentve
kapható

Dokupil Lajos

viaszgyertya gyárosnál
NAGYLÉVÁRDON.

(Pozsonymegye.)

Nagyobb vételnél 15—20%
árengedmény.

Árak kilónként:

2-40 K., 3-20 K., 4 K., 5 K., II.